

WAT
&
HOE

FRIES

TAALGIDS

- uitspraak
- ontmoetingen
- eten & uitgaan
- onderweg
- overnachten
- gezondheid

incl.
woordenlijst
FRIES - NEDERLANDS
& NEDERLANDS
- FRIES

IN SAMENWERKING MET
van Dale

FRIES

Vertaling
Rienk de Haan

**WAT
& HOE**

TAALGIDS

Wat & Hoe: wat anders!?

Wat & Hoe maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen
www.kosmosuitgevers.nl

Leverbaar in de serie Wat & Hoe:

- Wat & Hoe Onderweg
- Wat & Hoe Select
- Wat & Hoe Taalgidsen

Kijk voor meer informatie op:

www.watenhoe.nl

[watenhoe](https://www.facebook.com/watenhoe)

[watenhoe_reizen](https://www.instagram.com/watenhoe_reizen)

9e druk, 2016

© Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Technische realisatie en productie: LINE UP boek en media bv

Omslagontwerp: Julia Brants, Den Haag

Vormgeving: Julia Brants, Den Haag

Illustraties: Monique van den Hout

ISBN 978 90 215 6204 9

NUR 507

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave. Wij zouden het zeer waarderen wanneer u geconstateerde onjuistheden ons wilt doorgeven, zodat wij hiermee rekening kunnen houden bij een volgende druk. Uw opmerkingen kunt u zenden aan: info@watenhoe.nl

Inhoud

Woord vooraf 6

- 1 Handig om te weten... 7**
  - 1.1 Beknopte grammatica 7
  - 1.2 Uitspraak 10
  - 1.3 Handige rijtjes 12
  - 1.4 Datum, tijd en getallen 17
  - 1.5 Persoonlijke gegevens 26
- 2 Praktische zaken 28**
  - 2.1 Bank 28
  - 2.2 Post 29
  - 2.3 Telefoon 30
  - 2.4 Internet en computer 33
  - 2.5 Foto en video 35
  - 2.6 Het weer 37
  - 2.7 Veiligheid 39
- 3 Ontmoetingen 41**
  - 3.1 Algemeen 41
  - 3.2 Iemand aanspreken 42
  - 3.3 Zich voorstellen 44
  - 3.4 Elkaar begrijpen 50
  - 3.5 Hobby's 51
  - 3.6 Een mening geven 52
  - 3.7 Een compliment geven 54
  - 3.8 Iets aanbieden 54
  - 3.9 Uitnodigen 55
  - 3.10 Iets afspreken 56
  - 3.11 Iemand versieren 57
  - 3.12 Afscheid nemen 59
- 4 Onderweg 63**
  - 4.1 De weg vragen 63
  - 4.2 Bagage 66
  - 4.3 De auto 67
  - 4.4 Het benzinstation 67
  - 4.5 Pech en reparaties 68
  - 4.6 De fiets 72
  - 4.7 Vervoermiddel huren 73

- 4.8 Liften 76
- 4.9 Inlichtingen 77
- 4.10 Openbaar vervoer 79

- 5 Overnachten 87**
  - 5.1 Accommodatie zoeken 87
  - 5.2 Bij de receptie 88
  - 5.3 Kamperen 89
  - 5.4 Hotel/appartement/huisje 91
  - 5.5 Klachten 96
  - 5.6 Vertrek 97

- 6 Eropuit 98**
  - 6.1 Bezienswaardigheden 98
  - 6.2 Sport en recreatie 101
  - 6.3 Aan het water 102
  - 6.4 Op het ijs 106
  - 6.5 Wandelen en wadlopen 108
  - 6.6 Fitness en wellness 109

- 7 Winkelen 111**
  - 7.1 Algemeen 111
  - 7.2 Levensmiddelen 113
  - 7.3 Kleding en schoenen 114
  - 7.4 Kapper 116
  - 7.5 Afrekenen 118

- 8 Eten en uitgaan 120**
  - 8.1 In het restaurant 120
  - 8.2 Bestellen 121
  - 8.3 Klachten 130
  - 8.4 Afrekenen 131
  - 8.5 Uitgaan 132
  - 8.6 Kaartjes reserveren 134

- 9 Gezondheid 136**
  - 9.1 De dokter roepen 136
  - 9.2 Klachten van de patiënt 136
  - 9.3 De tandarts 142

- 10 In moeilijkheden 144**
  - 10.1 Om hulp vragen 144
  - 10.2 Ongelukken 145
  - 10.3 Er is iemand vermist 147
  - 10.4 Verlies en diefstal 148

Plaatsnamen 150

Woordenlijsten 161

Nederlands – Fries 161

Fries – Nederlands 213

Woord vooraf

Al ruim 90 jaar kun je je met *Wat & Hoe Taalgidsen* verstaanbaar maken in vele talen. Dat betekent niet dat de gidsen inmiddels hoogbejaard zijn. Met de huidige generatie gidsen kun je vragen naar de beschikbaarheid van wifi, plekken om je telefoon op te laden of waar je geheugenkaartjes kunt kopen voor je camera. Ook zijn vele taalgidsen inmiddels als app beschikbaar voor Android en iOS. Sommige apps bevatten beluisterbare uitspraak die je kunt laten horen aan je gesprekspartner. En er zelf mee oefenen kan natuurlijk ook!

De *Wat & Hoe Taalgidsen* staan bekend om de vele handige zinnnetjes die je kunt gebruiken in een hotel, restaurant of gewoon op straat. Bij alle zinnen zie je meteen hoe je ze moet uitspreken. Er zijn praktische tekeningen waarop je ook kunt aanwijzen wat je nodig hebt. Achterin staan woordenlijsten in beide richtingen die van pas kunnen komen om snel even een woord op te zoeken. Wil je meer weten over de grammatica, dan kun je voorin daarover een beknopte praktische uitleg vinden. De gidsen zijn in samenwerking met Van Dale tot stand gekomen.

Wat & Hoe-taalgidsen zijn er in de volgende talen:

Afrikaans	Fries	Roemeens
Arabisch	Grieks	Russisch
Braziliaans	Hebreeuws	Slowaaks
Bulgaars	Hongaars	Spaans
Catalaans	Indonesisch	Thai
Chinees Mandarijn	Italiaans	Tsjechisch
Deens	Japans	Turks
Duits	Kroatisch	Vietnamees
Engels	Noors	Zweeds
Fins	Pools	
Frans	Portugees	

Deze *Wat & Hoe*-taalgidsen zijn ook als app verkrijgbaar:

Duits	Frans	Spaans
Engels	Italiaans	

1 Handig om te weten...

1.1 Beknopte grammatica

- **Het lidwoord**

De lidwoorden van bepaaldheid zijn *de* en *it* in het enkelvoud; *de* in het meervoud. Het lidwoord van onbepaaldheid is *in*. Lidwoorden blijven in het algemeen onverbogen, behalve in enkele vaste uitdrukkingen. In combinatie met voorzetzels zoals *fan*, *oan*, *op* enz. kunnen *de* en *it* gereduceerd worden tot 'e en 't : *fan 'e*, *op 'e*, *út 'e*, *yn 'e*, *oan 't*, *fan 't*, *op 't* enz.

- **Het zelfstandig naamwoord**

Net als in het Nederlands verdelen de zelfstandige naamwoorden zich naar het lidwoord in twee groepen, één groep met het lidwoord *de* en één met *it*. In de meeste gevallen loopt het gebruik van het lidwoord bij het zelfstandig naamwoord parallel met het Nederlands, doch bij sommige woorden is er verschil: het bos (woud) - *de bosk*, het eind (slot) - *de ein*, het hek - *de hikke*, het meer - *de mar*, het uur - *de oere*, de borst - *it boarst*, de baard - *it burd*, de vensterbank - *it finsterbank*. Naamvalsonderscheidingen komen slechts in een beperkt aantal vaste verbindingen voor. De tweede naamval wordt meestal omschreven: *Pake syn klok* (de klok van opa), *mem har stoel* (de stoel van moeder).

Het meervoud wordt gevormd door *-en* of *-s* toe te voegen. De uitgang *-en* komt meer voor dan in het Nederlands. Woorden op *-e* krijgen *-n*. De uitgang *-s* wordt gebruikt na *-el*, *-em*, *-en*, *-er*, *-ert*, *-ster* en na de verkleiningsuitgangen *-je*, *-ke*, *-sje*, *-tsje*. Voorbeelden zijn: *fûgels* (vogels), *biezems* (bezems), *beakens* (bakens), *fervers* (ververs), *neperts* (vrekken), *kapsters* (kapsters), *jonkjes* (jongetjes), *famkes* (meisjes), *ljochtsjes* (lichtjes), *pantsjes* (pannetjes). Woorden op *-ing* kunnen zowel *-en* als *-s* krijgen: *ferieningen/ferienings* (verenigingen).

De korte klinker blijft in het meervoud kort: *skippen* (schepen), *fetten* (vaten), *slotten* (sloten), *dakken* (daken), *oarloggen* (oorlogen).

De verkleiningsuitgangen zijn *-ke*, *-(t)sje* en *-je*. Na een klinker, een tweeklank of een wordeinde op *m*, *p*, *f*, *s* en *r* wordt *-ke* gebruikt: *koke* (koetje), *strieke* (strootje), *kamke* (kammetje), *kopke* (kopje), *drafke* (drafje), *meske* (mesje), *bearke* (beertje). De uitgang *-(t)sje* verschijnt na *l*, *n*, *d* en *t*: *staltsje* (stalletje), *pantsje* (pannetje), *krûdsje* (kruidje), *lietsje* (liedje). Na *-k*, *-ch* en *-nk* volgt *-je*: *hoekje* (hoekje), *eachje* (oogje), *bankje* (bankje).

Afwijkend van het Nederlands is ook dat het Fries bij het verwijzen naar zelfstandige naamwoorden veel gebruik maakt van de mannelijke voornaamwoorden: *de kat syn jongen, de provinsje syn auto's*. (Zie ook Het voornaamwoord)

- **Het bijvoeglijk naamwoord**

Het gebruik van het bijvoeglijk naamwoord is in vele gevallen gelijk aan het Nederlands: het bijvoeglijk naamwoord krijgt een *-e* in enkel- en meervoud: *Achte hear* (geachte heer), *hege beammen* (hoge bomen), *de wide marren* (de wijde meren). De vergrotende en overtreffende trap worden gevormd door *-er* en *-st* toe te voegen: *grut-grutter-grutst* (groot-groter-grootst), *heech-heger-heechst* (hoog-hoger-hoogst). Wanneer de stam op *l*, *n* of *r* eindigt, wordt soms een *d* ingevoegd: *mâlder* (maller), *minder* (minder), *djoerder* (duurder).

- **Voegwoorden**

Het gebruik van nevenschikkende voegwoorden zoals *en*, *mar*, *of* wijkt niet veel af van het gebruik in het Nederlands. *Of* wordt vaak vervangen door *as*, vooral in gesproken taal.

De onderschikkende voegwoorden zijn met name *dat* (dat) en *oft* (of). Ze vormen van voorzetsels en bijwoorden voegwoorden, waarbij ze vaak verzwakken tot 't: *foar't* (voordat), *mei't* (terwijl), *nei't* (nadat), *hoe't* (hoe), *doe't* (toen), *ear't* (voordat), *dêr't* (waar), *wêr't* (waar), *om't* (omdat), *alhoewol't* (alhoewel) en nog vele andere.

Na een vergrotende trap wordt in het Fries gewoonlijk *as* gebruikt: *grutter as, heger as*.

- **Het werkwoord**

Werkwoorden eindigen in het Fries op *-je* of *-e*, met uitzondering van de eenlettergrepige werkwoorden: *dwaan* (doen), *jaan* (geven), *slaan* (slaan), *sjen* (zien), *gean* (gaan) en *staan* (staan). Zoals in de andere Germaanse talen zijn er sterke en zwakke werkwoorden. De sterke werkwoorden hebben klinkerwisseling en een verleden deelwoord op *-(e)n*: (*nimme-naam-nommen*). De zwakke werkwoorden vormen de verleden tijd door *-de*, *-te* of *-e* achter de stam te voegen; het verleden deelwoord eindigt op *d*, *t* of *e*. Door wederzijdse invloed komen mengvormen voor, de onregelmatige werkwoorden. Als voorbeeld van een vervoeging het sterke werkwoord *nimme* (nemen): (t.t.) *ik nim, do nimst, hy/hja nimit, jo nimme, wyl/jim/hja nimme*; (v.t.) *ik naam, do naamst, hy/hja naam, jo namen, wyl/jim/hja nimme; ik ha nommen*.

Het zwakke werkwoord *stappe* (stappen): (t.t) *ik stap, do stapst, hy/hja stapt, jo stappe, wyl/jim/hja stappe*; (v.t.) *ik stapte, do staptest, hy/hja stapte, jo staptten, wyl/jim/hja staptten; ik ha stapt*.

2 Praktische zaken

2.1 Bank

Waar is hier ergens een bank?

Is hjir earne in bank?

is jir eəne een bank?

Kan ik hier pinnen?

Kin ik hjir pinne?

kin ik jir pinne?

Kan ik hier met een creditcard geld opnemen?

Kin ik hjir mei in kredytkaart jild opnimme?

kin ik jir mai een kredietkaart jild opnimme?

Hoeveel provisie moet ik betalen?

Hoefolle provyze moat ik betelje?

hoefolle provyze moat ik betelje?

Waar moet ik tekenen?

Wêr moat ik tekenje?

wêr mat ik tekenje?

Kan ik kleinere biljetten krijgen?

Ha jo ek lytser briefkes?

ha joo ek lietser brjiffkes?

Ik zoek een geldautomaat

Ik sykje om in jildautomaat

ik siekje om een jild-automaat

Wat is het minimum/maximum?

Wat is it minimum/maksimum?

wòt is it minimum/maksimum?

Mag ik ook minder opnemen?

Kin ik ek minder opnimme?

kin ik ek minder opnimme?

Dit is mijn bankrekeningnummer

Dit is myn bankrekkennûmer

dit is mien bankrekken-noemer

Kunt u me ook wat kleingeld geven?

Ha jo ek wat lytsjild foar my?

ha joo ek wòt lietsjild foear mij?

Dit klopt niet

Dit kloppet net

dit kløppet net

Hjir graach tekenje	U moet hier tekenen
Dit graach ynfolje	U moet dit invullen
Mei ik jo paspoart efkes sjen?	Mag ik uw paspoort zien?
Mei ik jo idintiteitsbewiis efkes sjen?	Mag ik uw identiteitsbewijs zien?
Mei ik jo giropas efkes sjen?	Mag ik uw giropasje zien?
Mei ik jo bankpaske efkes sjen?	Mag ik uw bankpasje zien?

2.2 Post

Waar is –?

Wêr is –?

wêr is –?

Ik ben op zoek naar een postagentschap

Ik sykje om in postagintskip

ik siekje om een pòst-agintskip

Is hier ergens een brievenbus in de buurt?

Is hjir earne in brievebus yn 'e buert?

is jir eeane een brievebus iene buert?

Bij welk loket kan ik geld wisselen?

By hokker loket kin ik jild wikselje?

bij hokker loket kin ik jild wikselje?

Moet ik hier zijn voor een telefonische overboeking?

Moat ik hjir wêze foar telefoanysk oermeitsjen?

mat ik jir wêze foear tillefoanys oermaitsjen?

Poste restante

Poste restante

pòste restante

Is er post voor mij? Mijn naam is ...

Is der post foear mij? Myn namme is ...

idder pòst foear mij? mien namme is ...

Hoeveel moet er op een ... naar ...?

Hoefolle moat der op in ... nei ...?

hoe folle mat der op een ... nai ...?

Zit er genoeg aan postzegels op?

Sitte der genôch postsegels op?

sitte der genôch pòssegels op?

Ik wil graag ... postzegels van ...

Ik wol graach ... postsegels fan ...

ik wol graag ... pòssegels fàn ...

Ik wil dit pakket per expresse versturen

Ik wol dit pakje mei eksprespost ferstjoere

ik wol dit pakje mei eksprespòst festjoere

3 Ontmoetingen

3.1 Algemeen

- **Dank u wel**

Bedankt/dank u wel

Betanke/tankjewol

betanke/tankjɛwɔl

Geen dank/graag gedaan

Neat te tankjen/graach dien

neət tɔ tankjen/graag dieən

Heel hartelijk dank

Tige tank

tɪgə tank

Erg vriendelijk van u

Tige freonlik fan jo

tɪgə freuənlik fən joo

Het was me een waar genoeg

It wie tige nei 't sin

ət wieə tɪgə nait sin

Dank u voor de moeite

Tige tank foar de muoite

tɪgə tank foear de moeite

Dat had u niet moeten doen

Dat hie net hoegd

dət hieə net hoegd

Dat zit wel goed, hoor

It is wol goed hear

ət is wol goed jer

- **Pardon**

Pardon

Pardon

paɾdɔn

Sorry!

Sorry!

sɔɾri!

Sorry, ik wist niet dat ...

Sorry, ik wist net dat ...

sɔɾri, ik wist net dat ...

Neemt u me niet kwalijk

Nim my net kwea ôf

nim mij net kweeə ô

Het spijt me

It spyt my

ət spiet mij

Ik deed het niet expres, het ging per ongeluk

Ik die it net mei sin, it gie by ûngelok

ik dieə ət net mai sin, ət gieə bij oengəlok

Dat geeft niet, hoor

Hindert neat, hear

hîndert neeət, jər

Laat maar zitten

Lit mar sitte

lit mar sîtte

Dat kan iedereen overkomen

Dat kin elk oerkomme

dət kin elk oerkomme

- **Feliciteren en condoleren**

Gefeliciteerd met uw verjaardag

Lokwinske mei jo jierdei

lɔkweenske mai joo jiddie

(Nog) de beste wensen

(Noch) de bêste winsken

(nog) de bêste weensken

Gecondoleerd

Kondolearre

kondoljərre

Ik vind het heel erg voor u

Ik fyn it hiel slim foar jo

ik fien ət hieəl slim foear joo

3.2 Iemand aanspreken

Dag meneer Smid

Goeie(dei) Smid

gœie(dai) smid

Dag mevrouw Pietersma

Goeie(dei) frou Pietersma

gœie(dai) frou pietersma

Hallo, Pieter

Hallo, Pieter

hallo pieter

TAALGIDS

FRIES

DE BESTE TOLK VOOR OP REIS

Vlot de rekening vragen op een terrasje? Een gesprekje aanknopen? Met deze taalgids kom je altijd uit je woorden.

- Ruim 4000 woorden & zinnen
- **Woordenlijst**
Nederlands - Fries
- **Woordenlijst**
Fries - Nederlands
- Duidelijke aanwijzingen voor **uitspraak**

9 789021 570310

---

www.watenhoe.nl

